

ที่ ปน ๐๐๒๓.๓/ว ๒๕๔๗

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอทุกอำเภอ องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี
เทศมนตรีเมืองปัตตานี และเทศมนตรีเมืองตะลุมบอน

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวว่า คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (สทพ.) ได้เห็นชอบข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวทางปฏิบัติ ด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งมีแนวทางเบื้องต้นสำหรับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ในหน่วยงานประกอบด้วย

๑. การแต่งกาย
๒. การจัดพื้นที่ที่เหมาะสม
๓. การประกาศรับสมัครงานและการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครงาน
๔. การใช้ถ้อยคำ ภาษาและกิริยาท่าทาง
๕. การสรรหาคณะกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ในหน่วยงาน
๖. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ๓๐๐๒ ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๑ และสามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี www.pattanilocal.go.th หัวข้อ “หนังสือราชการ”

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป สำหรับสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบด้วย

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี
กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น
โทร. ๐๗๓-๓๔๙๕๑๙ ต่อ ๑๐๗

☐ ผ.บ.ท.
☐ กง.บอ.
☒ ผ.บ.ส.
☒ กง.กม.
☐ กง.กจ.

7/1000000

สอจ. ปี๒๕๖๑
รับที่ 8622
วันที่ - 9 ต.ค. 2561
เวลา 9.40น.

ที่ มท ๐๘๑๐.๓/ว ก๑๐๒

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑ ตุลาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘
จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวว่า คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (สทพ.) ได้เห็นชอบข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้ขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในหน่วยงานรับทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางเบื้องต้นสำหรับการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศในหน่วยงาน ประกอบด้วย

๑. การแต่งกาย
๒. การจัดพื้นที่ที่เหมาะสม
๓. การประกาศรับสมัครงานและการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครงาน
๔. การใช้ถ้อยคำ ภาษาและกิริยาท่าทาง
๕. การสรรหาคณะกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
๖. การป้องกันและแก้ไขปัญหากล่าวหาหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างเพศในหน่วยงาน จึงขอความร่วมมือจังหวัด ประสานแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางปฏิบัติตามข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวทางปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ส่วนแผนพัฒนาท้องถิ่น

โทร. ๐ ๒๒๔๑ ๕๐๐๐ ต่อ ๒๑๐๓-๔, ๒๑๒๕-๕

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๒๒๓๐

เว็บไซต์ : www.dlt.go.th

ข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติ
โดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่มา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน และมาตรา ๒๗ กำหนดให้ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิ เสรีภาพ และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่า ด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของ บุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัด ต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีกฎหมายและมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติด้วย เหตุแห่งเพศ และเพื่อป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเพศในสังคมไทย อีกทั้งเป็นกฎหมายที่ สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากลตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ หลักการยกย่องการดา ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิ มนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นการเลือกปฏิบัติจากสาเหตุรสนิยมทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ รวมทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๕ ว่าด้วยเรื่องการบรรลุความเท่าเทียมระหว่างเพศ และ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่สตรีและเด็กหญิง

เพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศและคุ้มครองมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (สทพ.) จึงกำหนดข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านการส่งเสริม ความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติ สำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

คำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง

การเลือกปฏิบัติ หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ หมายถึง การกระทำหรือไม่กระทำการใดอันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม โดยปราศจากความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชายหรือเพศหญิง หรือมีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

อัตลักษณ์ทางเพศ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือตัวตนของบุคคล ซึ่งรวมทั้งจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับลักษณะทางเพศสภาพหรือเพศภาวะของบุคคล

เพศโดยกำเนิด หมายถึง เพศซึ่งถูกระบุไว้เมื่อแรกเกิด โดยใช้ลักษณะเพศทางสรีระหรืออวัยวะเพศมาเป็นฐานในการกำหนด

เพศสภาพหรือเพศภาวะ หมายถึง การแสดงพฤติกรรม การปฏิบัติ หรือ การแสดงบทบาทเพศของบุคคลซึ่งอาจตรงหรือไม่ตรงกับลักษณะเพศโดยกำเนิด

ข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านการส่งเสริมความเสมอภาคและจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

๑. การแต่งกาย

๒. การจัดพื้นที่ที่เหมาะสม

๓. การประกาศรับสมัครงานและการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครงาน

๔. การใช้ถ้อยคำ ภาษาและกิริยาท่าทาง

๕. การสรรหาคณะกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

๖. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

รายละเอียดของข้อเสนอแนะว่าด้วยแนวปฏิบัติฯ ทั้ง ๖ ข้อ

๑. การแต่งกาย

๑.๑ หน่วยงาน/สถาบันการศึกษา ควร ให้สิทธิบุคลากร/นักศึกษา สามารถแต่งกายตามอัตลักษณ์ทางเพศสภาพหรือเพศภาวะ ของบุคคลนั้น ตามข้อบังคับของหน่วยงาน หรือสถาบันการศึกษา

๑.๒ หน่วยงาน/สถาบันการศึกษา ไม่ควรมีการออกประกาศ ระเบียบ หรือกำหนดแนวปฏิบัติใด ๆ เกี่ยวกับการแต่งกายของบุคลากร ผู้ที่มาปฏิบัติงาน/นักศึกษา อันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลที่มีอัตลักษณ์ตามเพศสภาพไม่ตรงกับเพศโดยกำเนิด

๒. การจัดพื้นที่ที่เหมาะสม

หน่วยงาน ควรจัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมกับจำนวนของบุคคล อัตลักษณ์ทางเพศสภาพหรือเพศภาวะของบุคคล และข้อจำกัดของบุคคลโดยการจัดให้มีพื้นที่ที่เหมาะสมแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๒.๑ หน่วยงานควรจัดให้มีห้องน้ำอย่างน้อย ๑ ห้อง สำหรับให้คนทุกเพศสภาพหรือทุกเพศภาวะ (All Gender Restroom) รวมถึงผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ สามารถเข้าไปใช้ได้ นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มจำนวนห้องน้ำหญิงให้มีเพียงพอกับจำนวนผู้หญิงที่มีอยู่ในหน่วยงาน/องค์กร หรือที่เข้ามาใช้บริการในหน่วยงานหรือองค์กร

๒.๒ หน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่เฉพาะด้าน เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ ด่านตรวจคนเข้าเมือง เรือนจำ ควรจัดให้มีพื้นที่เฉพาะและมีการปฏิบัติที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงอัตลักษณ์ทางเพศ เพศสภาพ/เพศภาวะของบุคคลที่ต้องเข้ามาอยู่หรือมาใช้บริการในพื้นที่เฉพาะเหล่านั้น

๓. การประกาศรับสมัครงานและการกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครงาน

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ การประกาศรับสมัครงานของหน่วยงานรัฐและภาคเอกชน สามารถระบุคุณสมบัติเฉพาะด้านวุฒิการศึกษา หรือความสามารถเฉพาะที่สอดคล้องกับลักษณะงานได้ แต่ต้องไม่นำลักษณะเฉพาะทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นเพศโดยกำเนิด หรือเพศสภาพ/เพศภาวะ มากำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับการประกาศรับสมัครงาน หรือมากำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครงาน ยกเว้นโดยลักษณะงานมีความเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของเพศหรือมีความจำเป็นต้องใช้เพศใดเพศหนึ่ง

๔. การใช้ถ้อยคำ ภาษาและกิริยาท่าทาง และเอกสารต่าง ๆ

การใช้อวจา ที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ทางเพศสภาพหรือเพศภาวะของบุคคล หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ควรให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร เกี่ยวกับคำศัพท์ที่เหมาะสม และคำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมในการใช้เรียกอัตลักษณ์ทางเพศสภาพหรือเพศภาวะของบุคคล โดยให้ละเว้นการใช้คำศัพท์ที่ไม่เหมาะสมต่อไปนี้ต่อบุคคลแต่ละกลุ่มเฉพาะ ตัวอย่างเช่น

คำที่ไม่สมควรใช้กับกลุ่มบุคคลผู้มีความแตกต่างจากเพศโดยกำเนิด เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ เพศที่สาม ผิดปกติ วิปริตผิดเพศ ตืด รักร่วมเพศ เก้งกวาง อีแอบ ไม้ป่าเดียวกัน เป็นต้น

คำที่ไม่สมควรใช้กับเพศหญิง เช่น ชะนี สาวแก่ อี แม่ใจยักษ์ เป็นต้น

คำที่ไม่สมควรใช้กับเพศชาย เช่น ตืด นุ่งผ้าถุง แมงดา หน้าตัวเมีย เป็นต้น

ซึ่งนอกจากการใช้อวจาหรือถ้อยคำที่ไม่เหมาะสมแล้ว การแสดงลักษณะทางกิริยาท่าทางของบุคคลที่เป็นแสดงออกถึงการล้อเลียน ดูหมิ่นเหยียดหยามในความเป็นหญิงความเป็นชาย หรือเพศสภาพอื่น เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำเช่นกัน ทั้งนี้ เอกสารต่าง ๆ ที่มีได้เกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับเอกสารทางราชการอย่างเป็นนัยยะสำคัญ เช่น แบบสำรวจความพึงพอใจ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งกำหนดให้ระบุเพศของผู้จัดทำ ต้องมีการกำหนดให้สามารถระบุเพศอื่นนอกจากเพศชายหรือหญิงได้

เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการตีตรา เสียดสี หรือลดทอนคุณค่าของบุคคลทุกเพศ รวมถึงเป็นการแสดงถึงอคติทางเพศที่ไม่เคารพในสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๕. การสรรหาคณะกรรมการหรือผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน

หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรส่งเสริมให้มีการสรรหาบุคคลทั้งเพศชาย เพศหญิง หรือผู้มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด เข้าร่วมเป็นกรรมการในทุกระดับ ในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาสังคมไทยไปสู่สังคมเสมอภาคอย่างแท้จริง เพราะว่าแต่ละเพศสามารถใช้มุมมองและความคิดเห็นที่ต่างกันไป ซึ่งทำให้การสะท้อนปัญหาในการพัฒนาสังคมในมิติต่าง ๆ มีความรอบด้านมากขึ้น ตัวอย่างเช่น คณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด ควรสรรหาบุคคลเพศหญิงเข้าร่วมเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ เพื่อร่วมพิจารณานโยบาย ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหาของสตรี เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาการหย่าร้าง และการเจรจาไกล่เกลี่ยที่มีมิติความละเอียดอ่อนทางเพศ เป็นต้น

๖. การป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน

การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน หรือเกี่ยวเนื่องจากการทำงานสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน ทั้งชาย หญิง และบุคคลผู้มีการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด จากการกระทำของนายจ้างหรือผู้บังคับบัญชา รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวและสิทธิในการทำงานที่บุคคลควรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม รวมทั้งยังขัดขวางโอกาสต่าง ๆ ในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศโดยตรง

หน่วยงานต้องแสดงเจตนาารมณ์ในการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมกล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศ พร้อมจัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดทางเพศในการทำงาน กรณีต้องจัดการแก้ไขปัญหาคำดำเนินการอย่างจริงจัง โดยทันที ดังนี้ อาจใช้กระบวนการอย่างไม่เป็นทางการ หากมีการร้องเรียน ให้แต่งตั้งคณะทำงานตรวจสอบ ร้องเรียนโดยหน่วยงานสามารถนำมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหากล่องละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงานที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ มาปรับใช้ในการคุ้มครองสิทธิของบุคลากรในหน่วยงานเป็นต้น

การดำเนินการเมื่อถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ

- บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยการบันทึกเสียง บันทึกภาพหรือถ่ายภาพ หรือ ถ่าย video clip (หากทำได้)
- บันทึกเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษรทันทีที่เหตุการณ์เกิดขึ้น โดยจดบันทึก วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสั้นๆ ชื่อของพยานและ/หรือบุคคลที่สาม ซึ่งถูกกล่าวถึงหรืออยู่ในเหตุการณ์
- แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจทราบทันที
- ทหาหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงานหรือเพื่อน และแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้บังคับบัญชา บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบด้วยตนเอง โดยอาจให้เพื่อนร่วมงานเป็นที่ปรึกษาหรือ ร่วมไปเป็นเพื่อนก็ได้
- กรณีผู้ถูกระงะทำอายุ/กลัว อาจให้เพื่อนมาแจ้งแทน แต่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ถูกระงะทำ
- ถ้าถูกระงะทำซ้ำ ๆ อีก ถือว่าเป็นปัญหา ควรปรึกษาผู้ใหญ่ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่ปัญหาจะลุกลามไปกว่านี้ จากนั้นควรดำเนินการขึ้นเด็คขาด โดยร้องเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาที่อยู่ในระดับสูงเพื่อลงโทษทางวินัย

กระบวนการแก้ไขปัญหากล่าวการถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นทางการ

การยุติปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศจะใช้กระบวนการอย่างไม่เป็นทางการในการแก้ไขปัญหาลำดับแรก

สิ่งที่ผู้ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศต้องดำเนินการ

- ในกรณีที่สามารรถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ ให้พูด/เขียนถึงผู้กระทำเพื่อแจ้งให้ผู้กระทำทราบพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับและร้องขอให้หยุดการกระทำ ผู้ถูกระงะทำอาจขอให้มีคนอยู่เป็นเพื่อนหรือพูดในนามตนเองได้
- ในกรณีที่สามารรถแก้ไขปัญหาด้วยตนเองได้ ให้ดำเนินการดังนี้

ยื่นคำร้องให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ หรือคณะกรรมการ วลพ. คือ ผู้วินิจฉัยปัญหาที่มีการยื่นคำร้องว่ามีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งอาจกำหนดมาตรการชั่วคราวก่อนมีคำวินิจฉัย เพื่อคุ้มครองหรือบรรเทาทุกข์แก่บุคคลซึ่งถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

ช่องทาง/วิธีการยื่นคำร้อง

- ศูนย์ช่วยเหลือสังคม สายด่วน ๑๓๐๐ (OSCC) ตลอด ๒๔ ชั่วโมง
- กรุงเทพมหานคร : กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ อาคารมหานครยิบซัม ชั้น ๒๓ บถนนศรีอยุธยา แขวงถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๖๔๒ ๗๗๔๕ โทรสาร ๐ ๒๖๔๒ ๗๗๗๐ E-mail: genderact@owf.go.th Website: www.dwf.go.th
- ต่างจังหวัด : ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว (๘ แห่ง) ได้แก่
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัววัดนาภา จังหวัดขอนแก่น
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดศรีสะเกษ
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคกลาง จังหวัดนนทบุรี
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพฯ ๓๖ พรรษา จังหวัดชลบุรี
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว จังหวัดเชียงราย

- ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคเหนือ จังหวัดลำปาง
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัว เฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา บรมราชินีนาถ จังหวัดลำพูน
 - ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคใต้ จังหวัดสงขลา
- ๖ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (๗๖ จังหวัด)

การยื่นคำร้อง : สิ่งที่ต้องเขียนในคำร้อง

๑. ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง
๒. ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกร้อง
๓. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุที่เห็นว่าตนได้รับหรือจะได้รับความเสียหายในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ
๔. พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)
๕. คำขอ หรือความประสงค์ของผู้ร้อง
๖. ลายมือชื่อของผู้ร้อง

ยื่นเฉพาะคำร้อง : สิ่งที่ต้องยื่น มีดังนี้

- ๑ คำร้อง (ตัวจริง)
- ๑ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาเอกสารแสดงตัวบุคคลที่ออกให้โดยทางราชการ
- ๑ สำเนาคำร้อง ๑ ชุด
- ๑ พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) แต่ถ้าไม่สามารถแนบพยานหลักฐานได้ ให้ระบุด้วยว่าเพราะเหตุใดจึงแนบไม่ได้
- ๑ ผู้ร้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของเอกสารทั้งหมด

สำหรับคำร้องและเอกสารที่ยื่นไปทั้งหมด

- ให้จัดทำเป็นภาษาไทย
- ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม

ภาคผนวก ๒
ตัวอย่างที่ดีของแนวปฏิบัติที่ประกาศในหน่วยงาน

ประกาศมหาวิทยาลัยทักษิณ

เรื่อง แนวปฏิบัติการแต่งกายของนิสิตที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด
พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติจากสาเหตุวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศ และเพื่อคุ้มครองบุคคลไม่ให้ถูกลบหลู่เกียรติ ชื่อเสียง และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์หรือตัวตนผ่านทางการพูดจา ท่าทาง การแต่งกาย ลักษณะร่างกาย ไม่ว่าบุคคลนั้นจะมีวิถีทางเพศหรืออัตลักษณ์ทางเพศรูปแบบใด ตามหลักกฏารยธรรมาการตา ว่าด้วย การใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ จึงเป็นการสมควรกำหนดแนวปฏิบัติการแต่งกายของนิสิตที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทักษิณ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับประกาศมหาวิทยาลัยทักษิณ เรื่อง มอบอำนาจและมอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งนายกสภามหาวิทยาลัยและอธิการบดี ฉบับลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยทักษิณ เรื่อง แนวปฏิบัติการแต่งกายของนิสิตที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ นิสิตของมหาวิทยาลัยทักษิณที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด มีสิทธิแต่งกายเข้าชั้นเรียน เข้าสอบวัดผล และเข้าฝึกปฏิบัติงาน ตามเพศวิถีของตนได้ แต่จะต้องแต่งกายในลักษณะเป็นระเบียบเรียบร้อย และถูกต้องตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วย เครื่องแบบ เครื่องหมาย และเครื่องแต่งกายนิสิต

ข้อ ๔ บัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด มีสิทธิแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะเพื่อเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ตามเพศวิถีของตนได้ แต่จะต้องแต่ง

ภายในลักษณะสุภาพเรียบร้อย และถูกต้องตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยทักษิณ ว่าด้วย การใช้ครุวิทยฐานะ เข้ม วิทยฐานะ และครุย์ประจำตำแหน่ง

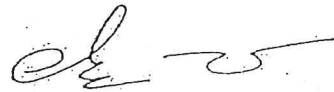
ข้อ ๕ ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยพึงปฏิบัติตนสิดที่อาจมีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศ ไม่ตรงกับเพศกำเนิดโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียมระหว่างเพศ

ทั้งนี้ การกลั่นแกล้ง การดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่ ช่มเหงผู้ร่วมงาน นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือประชาชน ถือเป็นความผิดวินัย

ข้อ ๖ ห้ามมิให้ส่วนงานหรือหน่วยงานภายในส่วนงานออกประกาศ ระเบียบ หรือกำหนด แนวปฏิบัติใดๆ เกี่ยวกับการแต่งกายของนิสิตอันเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อนิสิตที่อาจมีอัตลักษณ์ทาง เพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด

จึงประกาศมาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชัย ชำนิ)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ